นานาทัศนะของชาวโลกต่อพระพุทธศาสนา

....

ดร.อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (Dr.Albert Einstein)
นักคณิตศาสตร์และนักวิทยาศาสตร์ สาขาฟิสิกส์ ชาวเยอรมันนี (ค.ศ.๑๘๗๙-๑๙๕๕) เจ้าของทฤษฎี สัมพัทธภาพ (Theory of Relativity)

“ศาสนาในอนาคตจะต้องเป็นศาสนาสากล ศาสนานั้นควรอยู่เหนือพระเจ้าที่มีตัวตนและควรเว้นคำสอนแบบเบ็ดเสร็จ ที่ให้เชื่อตามเพียงอย่างเดียว และ แบบเทวนิยม คือ อ้างเอาเทวดาเป็นหลักใหญ่ศาสนานั้นเมื่อครอบคลุมทั้งธรรมชาติและจิตใจ จึงควรมีรากฐานอยู่บนความสำนึกทางศาสนา ที่เกิดจากประสบการณ์ต่อสิ่งทั้งปวง คือ ทั้งธรรมชาติและจิตใจอย่างเป็นหน่วยรวมที่มีความหมาย พระพุทธศาสนามีคำตอบต่อข้อกำหนดนี้ได้ ถ้าจะมีศาสนาใดที่รับมือได้กับความต้องการทางวิทยาศาสตร์สมัยปัจจุบัน ศาสนานั้นก็ควรเป็นพระพุทธศาสนา”

....

ดร.เจ.โรเบิร์ต ออพเพ็นไฮม์เมอร์ (J.Robert Oppenheimer)
นักวิทยาศาสตร์ฟิสิกส์อเมริกัน (ค.ศ.๑๙๐๔-๑๙๖๗) ผู้นำในการพัฒนาระเบิดปรมาณู

" If we ask for instance, whether the position of the electron remains the same, we must say no : if we ask whether the electron's position changes with, we must say no : if we ask whether the electron is at rest , we must say no : if we ask whether it is in motion, we must say no : The Budha has given such answer when interrogated as to the conditions of a man's self after death : but they are not familiar answer for the tradition of 17th and 18th century science."

"ขอยกตัวอย่าง เช่น ถ้าเราถามว่าฐานะของอีเลกตรอน เป็นอันเดียวกันใช่หรือไม่? เราจะต้องตอบว่าไม่ ถ้าเราถามว่า ฐานะของอีเลกตรอนเปลี่ยนไปพร้อมกาลเวลาหรือไม่? เราจะต้องตอบว่าไม่ถ้าเราถามว่าอีเลกตรอนหยุดพักหรือไม่? เราจะต้องตอบว่าไม่ ถ้าเราถามว่ามันเคลื่อนไหวใช่หรือไม่? เราจะต้องตอบว่าไม่ พระพุทธเจ้าได้ประทานคำตอบเช่นเดียวกัน เมื่อทรงได้รับคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของตัวตนของมนุษย์ภายหลังความตาย แต่คำตอบเหล่านั้นมิใช่คำตอบที่คุ้นเคยกับจารีตประเพณีของวิทยาศาสตร์สมัยศตวรรษที่ ๑๗ และ ๑๘"

....

ศาสตราจารย์คาล กุสตาฟ จุง

เป็นนักจิตวิทยาชาวสวิสส์ ซึ่งในตอนแรกได้นำเอาความเห็นของท่าน ที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า และท่านยังได้กล่าวถึงพระพุทธศาสนา ในฐานะของนักศึกษาเปรียบเทียบคนหนึ่ง อันเป็นการมองจากฐานความจริง โดยไม่ปล่อยให้ศรัทธาของตน เป็นอุปสรรคในการวินิจฉัยตัดสิน ได้แสดงทัศนะของตนต่อ พระพุทธเจ้าและพระเยซูคริสต์ ซึ่งเป็นศาสดาของท่านเองไว้ว่า

"พระพุทธเจ้า เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มาก พระองค์เป็นบุคคลทีมีตัวตนอยู่จริงในทางประวัติศาสตร์ ฉะนั้นจึงเป็นการง่ายที่คนทั้งหลายจะเข้าใจ พระคริสต์เป็นบุคคลทีมีตัวตนจริงทางประวัติศาสตร์ และเป็นเทวดาในขณะเดียวกัน ฉะนั้นจึงยากมากที่จะเข้าใจได้"

"ในฐานะที่เป็นนักศึกษาศาสนาเปรียบเทียบ ข้าพเจ้าเชื่อว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สมบูรณ์มากที่สุด ที่โลกเคยพบเห็นมา ปรัชญาของพระพุทธเจ้า ทฤษฎีวิวัฒนาการ และกฎแห่งกรรมยิ่งใหญ่เหนือลัทธิอื่นอย่างห่างไกล"

....

แมกซ มึลเลอร์

เป็นศาสตราจารย์ทางนิรุกติศาสตร์ชาวเยอรมัน ผู้เกี่ยวกับการศึกษา เกี่ยวกับตะวันออก มีความรอบรู้ในเรื่องศาสนาสูงมาก ได้กล่าวถึงผลงานของพระพุทธเจ้าไว้ว่า

"ประมวลศีลธรรมของพระพุทธเจ้า สมบูรณ์มากที่สุด ที่โลกเคยรู้จักมา"

....

อัลเบิร์ต ชไวเซอร์

เป็นนักเทววิทยา นักสอนศาสนา แพทย์ และเป็นนักดนตรีชาวฝรั่งเศส ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ท่านผู้นี้ได้กล่าวถึงพระพุทธเจ้าไว้ว่า

"พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงออกซึ่งสัจธรรม อันมีคุณค่าเป็นนิรันดร และทำให้จริยธรรมมิใช่ของอินเดียเท่านั้น แต่เป็นของมนุษยชาติก้าวหน้าไป พระพุทธเจ้าเป็นผู้หนึ่ง ในบรรดาอัจฉริยมนุษย์ทางศีลธรรม ที่โลกเคยได้มา"

....

เอช จี เวลส์

เป็นนักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ และนักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษ ผู้ริเริ่มการเขียนนวนิยายวิทยาศาสตร์ได้กล่าวถึงพระพุทธศาสนาไว้ว่า

“พระพุทธศาสนาได้กระทำไว้มาก ยิ่งกว่าอิทธิพลอื่นใดที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ เพื่อความก้าวหน้าแห่งอารยธรรมโลก และวัฒนธรรมที่แท้จริง”

....

อัลดัส ฮักซลี่ย์

เป็นนักเขียนนวนิยาย ชาวอังกฤษ ได้กล่าวถึงพระพุทธศาสนาไว้ว่า

“ในบรรดาศาสนาที่ยิ่งใหญ่ของโลกทั้งหมด พระพุทธศาสนาเพียงศาสนาเดียว ที่ดำเนินไปโดยปราศจากการเบียดเบียนทางศาสนา การตรวจ ควบคุม และการซักถามสอบสวน (ซึ่งมีลูกขุนหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินการ เพื่อจะเอาผิด หรือควบคุมผู้ไม่ได้นับถือ) ในแง่เหล่านี้ทั้งหมด ประวัติของพระพุทธศาสนายิ่งใหญ่มากเหนือศาสนาอื่น ซึ่งดำเนินไปในระหว่างประชาชนผู้ติดอยู่กับระบบทหาร”

....

เบอร์ทรันด์ รัสเซล

เป็นนักปรัชญา นักเขียน นักวิทยาศาสตร์และนักต่อสู้คัดค้านอาวุธนิวเคลียร์ชาวอังกฤษ ผู้ได้รับรางวัลโนเบล ทางวรรณกรรม ในปีพ.ศ. 2493 ท่านได้แสดงความคิดเห็นของท่าน ที่มีต่อพระพุทธศาสนาไว้อย่างน่าสนใจว่า

“พระพุทธศาสนาเป็นการรวมกันของปรัชญาแบบเก็งความจริงกับวิทยาศาสตร์ พระพุทธศาสนานั้นสนับสนุนวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และติดตามวิธีการนั้นจนถึงที่สุด ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นศาสนาแห่งเหตุผล ในพระพุทธศาสนาเราได้รับคำตอบที่น่าสนใจ เช่น จิตใจกับวัตถุคืออะไร ? ระหว่างจิตใจกับวัตถุนั้นอย่างไหน สำคัญกว่ากัน ? เอกภพเคลื่อนไปหาจุดหมายปลายทางหรือไม่? พระพุทธศาสนาพูดถึงเรื่องที่วิทยาศาสตร์ยังนำไปไม่ได้เพราะความจำกัดแห่งเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ชัยชนะของพระพุทธศาสนาเป็นชัยชนะทางจิตใจ”

....

เจ. โรเบิร์ต ออพเพนไฮเมอร์

เป็นนักฟิสิกส์ชาวอเมริกัน เป็นผู้นำในการพัฒนาระเบิดปรมาณู ได้กล่าวถึงหลักสังสารวัฏที่พระพุทธศาสนาแสดงไว้ เทียบเคียงกับหลักฟิสิกส์ที่ท่านถนัดไว้ว่า

“ขอยกตัวอย่างเช่น เราถามว่า ฐานะของอีเลกตรอนเป็นอันเดียวกันใช่หรือไม่? เราจะตอบว่าไม่ ถ้าเราถามว่าฐานะของอีเลกตรอนเปลี่ยนไปพร้อมกับกาลเวลาใช่หรือไม่? เราจะต้องตอบว่าไม่ ถ้าเราจะถามว่าอีเลกตรอนหยุดพักใช่หรือไม่? เราต้องตอบว่าไม่ ถ้าเราจะถามว่ามันเคลื่อนไหวใช่หรือไม่? เราจะต้องตอบว่าไม่ พระพุทธเจ้าได้ประทานคำตอบเช่นเดียวกัน เมื่อทรงได้รับคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของตัวตนของมนุษย์ภายหลังความตาย แต่คำตอบเหล่านั้น มิใช่คำตอบที่คุ้นเคยกับจารีตประเพณีของวิทยาศาสตร์สมัยศตวรรษที่ 17-18”

....

อาเธอร์ โชเพนเฮาว์

เป็นนักปรัชญา ชาวเยอรมัน ท่านมองพระพุทธศาสนาจากสายตาของนักปรัชญา ที่เด่นมากคนหนึ่ง โดยชี้ให้เห็นว่า พระพุทธศาสนามีจุดเด่นที่ดีงามอย่างไร ในตอนหนึ่งของความเห็น ท่านกล่าวว่า

“ถ้าข้าพเจ้าจะถือเอาผลแห่งปรัชญาของข้าพเจ้าว่า เป็นมาตรฐานแห่งความจริง ข้าพเจ้าก็ควรมีข้อผูกพันที่ต้องยอมรับพระพุทธศาสนาว่า เด่นเป็นพิเศษเหนือศาสนาที่เหลือ อย่างไรก็ตาม ก็ต้องเป็นที่น่ายินดีของข้าพเจ้า ที่ได้พบว่าคำสอนของข้าพเจ้า เข้ากันได้อย่างใกล้ชิดกับศาสนาซึ่งมนุษย์ส่วนมากนับถือ การเข้ากันได้นี้ต้องเป็นที่น่าพอใจมาก เพราะในการคิดปรัชญาเท่านั้นข้าพเจ้าไม่ได้อยู่ในอิทธิพลของพระพุทธศาสนาแน่นอน”

....

ยาวาฮาร์ลาล เนห์รู อดีตนายกรัฐมนตรีแห่งประเทศอินเดีย

แม้ว่าทานจะเกิดมาอย่างฮินดู ดำรงชีวิตแบบฮินดู แต่ท่านกลับแสดงความเห็นในฐานะของวิญญูชนที่มีเหตุผล ยกย่องพระพุทธศาสนาไว้ว่า

“เราอยู่ในยุคสมัยแห่งการขัดแย้ง และ สงคราม ยุคสมัยแห่งการเกลียดชังและความรุนแรง ซึ่งแผ่กระจายอยู่ทั่วโลก ยังไม่เคยเลยที่ความต้องการของเราทั้งมวลในอันที่จะหวนระลึกถึงพระธรรมคำสั่งสอนอันอมตะ ซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ที่สุด และผู้ประเสริฐสุด

ของลูกอินเดียทั้งหลาย ได้ทรงประทานแก่เราและท่าน และแก่คนทั้งโลก คำสั่งสอนเมื่อ 2500 กว่าปีมาแล้ว ก็ยังคงเป็นคำสอนที่ยังมีชีวิตอยู่ ยังคงได้รับการเทิดทูนบูชาอยู่ในหัวใจของเรา และเราก็ยังคงได้รับความบันดาลใจจากคำสอนนี้อยู่ ในอันที่จะเผชิญกับปัญหา และอุปสรรคทั้งหลายแหล่ที่คุกคามและครอบงำเราอยู่”

....

เฟรดริช วิลเฮล์ม นิตเช่

เป็นนักปรัชญา ชาวเยอรมัน เป็นลูกของบาทหลวง เขาเห็นว่าอารยธรรมของคริสตศาสนาเป็นความเสื่อมโทรมและทำให้มนุษย์เป็นทาส คริสตจริยธรรมเป็นจริยธรรมแบบทาส เพราะทำให้มนุษย์ต้องยอมเป็นทาสของพระเจ้าและพระเยซู เขาเชื่อว่ามนุษย์สามารถสร้างตัวเองให้เป็นอภิมนุษย์ขึ้นมาได้ โดยการสร้างค่านิยมไปในทางที่ดี ความคิดของเขามีอิทธิพลมากในเยอรมัน เขาได้กล่าวถึงพระพุทธศาสนาไว้ว่า

“พระพุทธเจ้าได้ดำรงชีวิตด้วยความบริสุทธิ์ใน เมื่อเวลาผ่านไปๆ ชาวตะวันตกส่วนมาก ได้เลื่อมในพระพุทธเจ้า และคำสอนของพระองค์ด้วยตนเอง”

....

เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์

นักปรัชญา นักคณิตศาสตร์นักคิด และนักปฏิรูปสังคมชาวอังกฤษ ผู้มีชื่อเสียงทั่วโลก มีผลงานปาฐกถาและงานเขียนมากมาย งานของเขามีอิทธิพลต่อวงการปรัชญา การศึกษา ศาสนา สังคม การเมือง เศรษกิจ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ หนังสือรวมปาฐกถา และงานเขียนเรื่อง “ทำไมข้าพเจ้าจึงไม่เป็นชาวคริสต์” ได้รับการตีพิมพ์ทั่วโลกรวมหลายสิบครั้ง เขาเห็นว่าความศรัทธาของคริสตศาสนาไร้เหตุผล แต่ที่ชาวคริสต์ยังคงถือศาสนาเดิมอยู่เพราะหลงติดยึดความเชื่อเดิมๆ ที่สืบทอดกันมา โดยปราศจากการไตร่ตรองหาเหตุผล ทำให้ความคิดไม่ก้าวหน้า เขาเห็นว่าศาสนาที่มีพระเจ้าเป็นศาสนาที่บังคับคนให้เชื่อโดยใช้การข่มขู่บังคับ และการลงโทษ โดยวิธีการตามจองล้างจองผลาญ การทรมานทั้งทางตรงและทางอ้อมหากผู้ใดไม่เชื่อ ยังผลให้ประชาชนและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาของเยาวชนถูกครอบงำ และควบคุมโดยพลังที่ไร้เหตุผลของศาสนาคริสต์ เมื่อถูกถามว่า “ศาสนาใดที่คนนับถือมากที่สุด ? และเพราะเหตุใด ? เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์ นักปรัชญาผู้มีความคิดเห็นของตนเองโดยเฉพาะ และนักปราชญ์คนสำคัญผู้หนึ่งในสมัยศตวรรษที่ ๒๐ ตอบว่า “ในจำนวนศาสนาในประวัติศาสตร์ ข้าพเจ้าชอบพุทธศาสนามากกว่าศาสนาอื่นทั้งหมด โดยเฉพาะในรูปแบบดั้งเดิมจริงๆ เพราะเหตุที่ไม่มีการบังคับบีบคั้นแม้แต่น้อย”

....

เซอร์เอ็ดวิน อาร์โนลด์

นักประพันธ์ชาวอังกฤษ สนใจแปลวรรณคดีตะวันออก มีชื่อเสียงมากจากงานนิพนธ์เรื่อง “ประทีปแห่งเอเชีย” (The Light of Asia) เมื่อ พ.ศ. 2422 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติ ท่านได้กล่าวยกย่องพระพุทธศาสนาไว้ว่า

“ข้าพเจ้าได้พูดบ่อยๆ แล้วก็จะพูดซ้ำแล้วซ้ำอีกว่า ระหว่างพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่นั้นมีความผูกพันอย่างใกล้ชิดทางปัญญา”

....

โรเบิร์ต กรีน อิงเกอร์โซล

เป็นนักกฎหมายชาวอเมริกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และนักพูด เป็นคนสำคัญของผู้ไม่เชื่อว่าไม่มีพระเจ้า และเป็นผู้ต่อสู้ปกป้องไว้ซึ่งการมีเสรีภาพที่จะมีความคิดเห็นได้อย่างอิสระในเรื่องศาสนา ภาษิตที่มีชื่อเสียงของเขา เช่น “ที่แท้แล้ว พระเจ้าคือสิ่งที่มนุษย์บรรจงสร้างขึ้นมา”

“ประชาชนจำนวนมากคิดว่าตนเป็นคนมีศาสนา ในขณะที่เขาเพียงแต่เชื่อตามๆ กันมาโดยไม่ได้ไตร่ตรองให้รอบคอบ”

“การรับศีลจุ่มน้ำบัพติศมา เพื่อเป็นชาวคริสต์เอง ที่จริงแล้วก็มีค่าเท่ากับการอาบน้ำเล่น”

เขามีผลงานหนังสือหลายเล่ม เช่น ทำไมข้าพเจ้าจึงไม่เชื่อว่ามีพระเจ้า, ความผิดพลาดบางประการของโมเสส, พระเจ้าและผี, เสรีภาพของมนุษย์, สถาบันครอบครัว, สตรีและเด็ก เป็นต้น

....

อาร์เธอร์ โชเปนฮาวร์

เป็นนักปรัชญาผู้ยิ่งใหญ่ชาวเยอรมัน เป็นผู้สืบทอดงานของอิมมานูเอล คานต์ เขาเห็นว่าปัญญาและสติสามารถพัฒนาขึ้นมาได้ในจิตใจ การที่โลกวุ่นวายอยู่เพราะต่างก็ดื้อดึงจะเอาแต่ใจตน ซึ่งความปรารถนาของแต่ละบุคคลย่อมมีขัดแย้งกันอยู่ทำให้ขาดความรู้เท่าทันสภาวการณ์ตามที่เป็นจริง ทางจะแก้ปัญหาให้พ้นทุกข์ได้จึงต้องดับตัณหาซึ่งจะบรรลุได้ด้วยการมีความเห็นใจกรุณา และตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยวในการฝึกอบรมตน ผลงานของเขามีอิทธิพลต่อนิตเช่และ ฟรอยด์

นักเขียนชาวตะวันตกอีกผู้หนึ่ง แสดงทัศนะของเขาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาว่า

“พระพุทธศาสนา คือแผนการดำเนินชีวิต ด้วยวิธีที่จะได้ผลประโยชน์สูงสุดจากชีวิต พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งความฉลาดปราดเปรื่อง ที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้และปัญญา พระพุทธเจ้ามิได้สอนเพื่อเกลี้ยกล่อมศาสนาอื่นให้มาเป็นพุทธศาสนิก แต่เพื่อให้ผู้ฟังรู้แจ้งเห็นจริง”

....

แมทธิลด์ เวเซนดอกซ์

“ข้าพเจ้าได้พบว่า พระพุทธศาสนา มีสภาพความจริงมากกว่าคริสต์ศาสนาเป็นร้อยเท่า”

....

อนาโทล แฟรนซ์

“พระพุทธเจ้าเป็นผู้แนะนำที่ดีที่สุด และเป็นผู้บำบัดทุกข์ที่อ่อนหวานที่สุด แก่มวลมนุษย์ที่กำลังมีความทุกข์”

....

ฟรานซิส สตอรี่

“พระธรรมของพระพุทธเจ้ายังคงดำรงอยู่ทุกวันนี้ โดยไม่กระทบกระเทือนด้วยกาลเวลาที่ล่วงไป และการแพร่ขยายของความรู้เหมือนดังเมื่อเริ่มประกาศพระศาสนา แม้ว่าความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย จะสามารถขยายขอบเขตด้านจิตใจคนไปได้กว้างขวางเพียงใดก็ตาม แต่ภายในกรอบของธรรม ก็ยังมีที่ทางพอที่จะรับเอาการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ต่อไปอีกได้”

....

ศาสตราจารย์ริส เดวิส

ผู้เชี่ยวชาญภาษาบาลี กล่าวถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของเขาว่า

“ข้าพเจ้าได้พิจารณาบรรดาศาสนาสำคัญของโลกทุกศาสนา และไม่เห็นมีศาสนาใดจะเกินหน้าพุทธศาสนาไปได้ในด้านความงดงามและความเข้าใจอริยสัจจ์ ๔ ของพระพุทธองค์ ข้าพเจ้าพอใจที่ได้ดำเนินชีวิตตามหนทางดังกล่าวนั้น”

....

นางสาวไอ บีฮอรเนอร์

ผู้รับตำแหน่งประธานสมาคมบาลีปกรณ์ ได้กล่าวว่า

“มีชาวตะวันตกมากมายหลายคน ไม่อาจจะเชื่อเรื่องพระเจ้าผู้สร้างอีกต่อไป ในข้อที่ว่า มีอำนาจมาก และมีเมตตามาก เพราะเหตุที่เขาต่างก็ได้เห็นเหตุการณ์ที่น่าเศร้าสลดใจอยู่รอบตัว ความทุกข์ทรมานทั้งหลายที่เขาได้เห็นอยู่นั้นไม่เป็นเครื่องสนับสนุนสมมติฐานดังนั้นได้ ขณะเดียวกันผู้คนทั้งหลายก็ปรารถนาวิถีชีวิตที่มีเหตุผล ซึ่งเป็นสิ่งที่เขาจะใช้เป็นเครื่องสกัดกั้นลัทธิวัตถุนิยมสมัยปัจจุบันซึ่งเกือบจะท่วมท้นอยู่แล้ว นี่คือสิ่งที่พุทธศาสนาเมื่อแรกเริ่มประสาทให้”

....